Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 42. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЛЮТОГО 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 42. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 13, 1953. VOL. LXI

...ЗИДЕНТ ВІДМОВЛЯЄ ...ІУВАННЯ ДЛЯ ...ОЗЕНБЕРГІВ

Президент Айзенгавер затвердив присуд смерти на Джуліюса й Етел Розенберґів, відмовляючи їм помилування за шпиґунство в користь Совєтів, яким вони видали атомову таємницю. Відкидаючи прохання засуджених за помилування, президент оголосив довшу заяву, в якій з'ясував причини своєї відмови. Він виявив, що основно розглянув їхню справу і прийшов до висновку, що обоє знасуджені отримали „повну міру сраведливости", кажучи:

„Якість злочину, в якому признано їх винними і засуджено на кару смерти, перевищує злочин відобрання життя іншого громадянина... Злочин охоплює навмисну зраду цілої нації і дуже можливе, що він принесе смерть для багато-багато невинних громадян". У заяві президента стверджено, що в проханні за помилування, „нема жадного нового доказу, ані не було теж лагодячих обставин, які виправдували б зміну вирішення. Отож я прийшов до висновку, що це мій обов'язок в інтересі народу Злучених Держав не касувати вироку його представників". Він ще додав, що Розенберги „не тільки зрадили цілу країну, але й справу волі, за яку вільні люди боряться й гинуть саме в цій годині".

Справа Розенберґів опинилися була в руках президента Трумана саме перед покінченням його урядування. Департамент справедливости не мав часу її якслід розглянути й тому вона залишилася до вирішення нового президента. През. Айзенгавер, оприлюднюючи заяву, ствердив ще раз, що Америка це країна правлена на підставі законів і засуджені мали нагоду відкликатися від найнижчої судової інстанції до найвищої і всюди дістали одну відповідь, а це, що вони винуваті. Після відмови президента федеральний суддя з Ню Йорку Кауфман, який видав присуд, проголосить день виконання кари смерти на електричнім стільці в стейтовій в'язниці Сінґ Сінґ. Оборонець засуджених заявив, що він внесе ще прохання до Верховногон Суду ЗДА, щоб припинити виконання присуду, щоб він міг зголосити прохання за нову судову розправу.

Перший закон підписаний новим президентом

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер підписав перший закон, за свого урядування, що був схвалений в п'ятницю минулого тижня. Це закон про реорганізацію федеральних бюр виконної ділянки уряду. Айзенгавер дістав така саме уповноваження як і попередній президент, отже, на ділі, це тільки продовження попереднього уповаження, яке вигасає в квітні 1955 р. На підставі цього закону президент може творити нові федеральні бюра, може відновляти попередні, зливати одні бюра з одними, або може цілком їх касувати — відповідно до потреби. Це свого роду адміністраційна функція, якої не мали давніші президенти. У законі передбачене теж вето Конґресу впродовж шістдесяти днів від нової переміни, одначе до покладення вета потрібно не звичайної, а абсолютної більшости приявних на засіданні конґресменів. Такою більшістю вважається 49 голосів у Сенаті, а 218 голосів у Палаті Репрезентантів. Президент Труман предложив Конґресові 48 змін, з яких Конґрес признав 34. Зміни порекомендувала була окрема комісія, що радила під керівництвом кол. президента Герберта Гувера.

Віднайшли невідому фотографію Линколна

Вашинґтон. — Краєвий Архів оприлюднив з нагоди дня народин Лінколна нову фотографію того президента з часів Громадянської Війни. Це збірна світлина, знята під час його промови в Ґеттисбурґу, 19 листопада 1863 р. Місце на світлині, де знаходився Линколн, побільшено і з нього зроблено фотостатичну відбитку, яку розіслано до преси. Світлину під час промови зняв його фотограф і відбив її щойно 9 квітня 1865, отже п'ять днів перед замордуванням великого президента. — З Ню Бронсвик, у стейті Ню Джерзі, звідомляють, що тамошній стейтовий університет Рутґерс відшукав документи і копію промови Линккольна на цвинтарі в Ґеттисбурґу. З цих документів виявляється, що Линколн уже наперед плянував свою промову, написав її дбайливо і переробив на чисто в такім виді, як вона була виголошена.

ЗДА плянують допомагати Латинській Америці

Каракас, Венесуеля. — Під час нарад Міжамериканської Економічної і Соціяльної Конференції, шеф делеґації ЗДА Джан Кабот виявив бажання Вашинґтону довідатись про потреби країн Латинської Америки, поминувши це, що справа допомоги цим країнам досі не полагоджена. Представники країн Латинської Америки, — учасники конференції, — прийняли з захопленням предложення делеґата ЗДА, висловивши бажання всемірно допомогти задумові Вашинґтону. Колюмбія запевнила нето ркальність капіталів ЗДА, вложених в Латинській Америці. Подібно ж прихильно висловились делеґати Бразилії, Уруґваю, Перу, Мехіко і Гаїті.

ПРИЗНАЛИ ВИННИМ У ЗРАДІ СЕРЖАНТА АРМІЇ

Ню Йорк. — Джан Дейвид Прово, колишній сержант американської армії, признаний федеральною судейською лавою винним у зраді, якої допустився під час другої світової війни, коли запропонував свої услуги японцям після здобуття ними Корехідора на Філіппінах і причинився до смерти американського капітана, що попав в японську неволю. Кара за такий злочин передбачена від п'яти років в'язниці до смертного присуду. Судейська лава нараджувалася над присудом 14 годин. Судова розправа почалася ще 27 жовтня 1952 р., на ній явилося 69 свідків, з яких 20 були привезені з Японії, а витрати на покриття коштів досягли $1,000,000. Прово поїхав був до Японії на студії буддизму і повернувся до ЗДА 1940 р. Він вступив до армії весною 1941 р. і був призначений до продовольчого корпусу на Філіппінах, коли японці виконали напад на Перл Гарбор. Після війни він був звільнений зі служби в 1946 р. одначе зголосився негайно наново до армії. Коли він перебував на Ґовернор'с Айленд у Ню Йорку в 1949 р., його арештовано під закидом зради в користь японців.

ДО ВАШИНҐТОНУ ПРИЇЗДЯТЬ ВЕРХОВНІ ПОЛІТИКИ ЗАХІДНИХ КРАЇН

Вашинґтон. — Адміністрація президента Айзенгавера робить пляни для зустрічі провідників принаймні чотирьох европейських країн, як теж головних урядовців державних організацій для европейської економічної кооперації. Крім того секретар стейту Джан Фостер Доллес має взяти участь у відкритті другої сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй 24 лютого. Наче для підготови таких зустріч Доллес заповів промову у четвер, в год. 10:30 вечора до населення ЗДА, щоб скласти звіт своєї подорожі по Европі.

Програма відвідин европейських політиків передбачена в такому порядку: Міністер закордонних справ Великобританії Антоні Іден і міністер фінансів Р. А. Болтер прийдуть 4 березня і залишаться в Америці цілий тиждень; бельгійський міністер закордонних справ Пауль ван Зееланц заповів свій приїзд на 17 березня, щоб переговорити можливість збільшення торгівлі за готові американські доляри; в останньому тижні березня має приїхати французький прем'єр Рене Мейер і міністер закордонних справ Джордж Бідо на військові й економічні переговори, які охоплять такі справи, як відносини французько-німецькі, справи Північної Африки й Індо-Китаю. У березні прийде теж генеральний секретар Ради Організації Північно Атлантійського Пакту — НАТО — для обговорення на дальшу мету політику адміністрації Айзенгавера до НАТО. На кінці, але аж з початком квітня, приїде до Вашинґтону канцлер Західної Німеччини д-р Конрад Аденауер, а міністри Голляндії і Норвеґії, які приїдуть на засідання ОН перервуть свої наради, щоб скласти візиту президентові Айзенгаверові. Спостерігачі вашинґтонської політики твердять, що Америка ще не мала в цілій своїй історії тільки відвідин верховних політиків в так короткому часі.

Оборонні бази ЗДА в обширі Карібських островів

Порт-оф-Спейн, Трінідад. — Контр-адмірал Джеймс Меґер, від'їхав з цього порту британського острова Трінідад, після візитації порту Чаґуарамас, недалеко Порт-оф-Спейн. У цьому порті знаходиться сильна морська база ЗДА. Це остання морська база ЗДА в цьому обширі, що, своїм положенням недалеко побережжя Венесуелі, має особливо важливе стратеґічне значення у випадку можливої майбутньої світової війни. На цій базі тепер перебуває півтори тисячі залоги під командою кап. Д. Дея. База ця, як твердять фахівці, забезпечена перед нападом ворожих підводних човнів, а її значення посилює низка літовищ, що розташовані в обширі Карібів і що, разом з портом Чаґуарамас, творять сильну оборонну систему. Окрім того, у випадку потреби, ЗДА можуть відновити ще й інші свої морські бази, що тепер неділяльні, але які можуть існувати, на підставі давньої домовлености з Британією, яка ще не вигасла. Літунські бази, що входять в оборонну систему ЗДА цього обширу знаходяться в Порто-Ріко і в Панамі. Ці три оборонні пункти охороняють рафінерії нафти в Аруба, Куракао та Венесуелі. Окрім того, на самому острові Трінідад знаходяться нафтові поля і рафінерії, які висувають цей острів на чоло інших заморських володінь Британії і всього Коммонвелту. Одночасно з заінтересуванням ЗДА обширом Карібів, там йде посилена праця британців для піднесення життєвого рівня мешканців цих островів та зміцнення оборонности Вест Індії.

Добрий початок в урядуванні Айзенгавера

Ню Йорк. — Вашинґтонський кореспондент „Ню Йорк Таймс-у" Артур Крок, виголосив промову на зібранні учителів прилюдних шкіл у залі Тайм Одіторіюм, де сказав, що ген. Айзенгавер зробив добрий початок на становищі президента і що він іде „серединою шляху". При цій нагоді Крок виявив думку, що Айзенгавер поправляє помилки, зроблені президентом Франкліном Д. Рузвелтом в Ялті і президентом Труманом в Потсдамі. Одначе він не обвинувачував Трумана за Потсдам тому, що він був тоді щойно свіжа людина і прийшов на приготований наперед ґрунт. За те він уважає Трумана відповідальним за висилку військ до Кореї, хоч він вже тоді знав, що Об'єднані Нації згодяться тільки на обмежене діяння в такій виправі. У внутрішніх справах Крок погоджується з Айзенгаверовими намірами ощадности, одначе звертає увагу на можливість появи безробіття і боротьби зорганізованого робітництва проти некорисних змін у законі Тефта-Гартлі. Якщо б Айзенгаверові не вдалися його пляни в закордонній політиці, тоді зменшаться вигляди на мир у світі, міркував Крок.

Ген. Ван Фліт буде свідчити

Патерсон, Н. Дж. — На зборах 400 республіканських провідників, що відбулися в Патерсоні, республіканський сенатор з Массачусетс Леверет Салтонастал, який очолює Сенатську Комісію Збройної Служби, заявив, що ген. Джеймс А. Ван Фліт буде змушений свідчити перед Комісією, коли він повернеться до ЗДА. „Ви читали в часописах, — сказав промовець, — що ген. Ван Фліт заявив, що він вірить в те, що наступ в Кореї може буде успішний". Як керівник Комісії Оборонної Служби, сенатор Салтонастал хоче почути від генерала, як саме він уявляє успішність наступу і які результати можна очікувати від цього наступу. Одночасно промовець висловився дуже прихильно про працю президента Айзенгавера, запевнивши, що президент своєю діяльністю може побороти різні труднощі, зокрема заплутані справи Кореї.

Кличуть суддю до суду за впровадження таємної розправи

Ню Йорк. — Член Верховного Суду південної частини нюйоркського стейту, Бенджамин Ф. Шрайбер, підписав наказ, щоб суддя Франсіс Л. Валенті, явився самий перед Верховним Судом і подав причини, чому не можна знести його рішення, щоб судова розправа в справі Мікі Джелкі була ведена при зачинених дверях (себто з виключенням публіки й преси). Прохання покликати суддю до відповідальности внесли пресові аґенції Юнайтед Пресс, Інтернешенел Нюз Сервіс і п'яти нюйоркських щоденників. Прохання припинити рішення судді твердить, що він поступив самовільно, безпідставно і що виявив недостачу судейської мудрости а теж поламав конституційні права громадян. — Заки буде вирішена справа прилюдности цієї судової розправи, свідки виявили цілі десятки відомих в суспільному житті людей, що мали зв'язки з дівчатами, яких Джелкі використовував для полової розпусти.

НАМАГАЮТЬСЯ РОЗВ'ЯЗАТИ СПРАВУ САРЩИНИ

Сарщина, багата промислова провінція, що вже від давна є „слабим місцем" европейської політики, сьогодні стала знову вітальною проблемою, бо від її полагодження французи узалежнюють свою ратифікацію договору про европейську оборонну спільноту з участю Німеччини. На фото: французький міністер закордонних справ Жорж Бідо (зправа) на конференції з сарським прем'єром Йоганнесом Гофманом, який домагається повної політичної автономії та економічного рівноправства у французько-сарському господарському союзі.

Французи зволікають з договором в справі европейської армії

Париж. — Французький уряд передав іншим партнерам договору в справі европейської оборонної спільноти аж п'ять протоколів з пропозиціями всіляких змін та доповнень, а у французьких урядових і парляментарних колах заповідають, що ратифікації того договору французьким парляментом навряд чи можна сподіватись раніше, як в червні, або аж в липні цього року. Тимчасом американський державний секретар Джан Фостер Доллес, під час своїх останніх відвідин в Европі, домагався, щоб европейські країни вияснили йому ту справу найпізніше до 23-го квітня, коли має знову зібратися Північно-Атлантійська Рада. Правда, Доллес не сподівався, що до того часу договір може бути формально ратифікований всіми партнерами, але він все ж таки сподівався, що справа буде щонайменше „остаточно вияснена". Нова французька акція не дає багато надії на те, щоб так могло статись. — Припізнення французької акції пояснюється тим, що справу для ратифікації в парляменті має представити міністер оборони Жюль Мош, який особливо наставлений неґативно до того договору. — Крім того, прем'єр Маєр пообіцяв французам, що він не домагатиметься від парляменту ратифікації того договору перед відповідним французько-німецьким порозумінням в справі Сарщини, на що теж не заноситься в найближчому часі.

Франція бажає, щоб американські війська купували більше її товарів

Париж. — У Франції живе коло 40,000 американського війська, яке є одним із джерел припливу твердої долярової валюти до цієї країни. 1948 року французький уряд згодився на те, щоб американські військовики могли поштою купувати також закордонні товари. Але тепер французи бачать, що в минулому році американці купили закордонном товарів на суму $22,500,000 і тільки за $1,575,000 французьких товарів. Американці купують швайцарські годинники, німецькі фотоапарати, норвезьке лещетарське приладдя, австрійські шкіряні штани, і роблять це при допомозі 40 французьких поштових урядів, уповажнених до такої торгівлі. Тепер французи нараджуються з американськими представниками, щоб змінити цей договір, бо його заключили тоді, коли в Франції було тільки кількасот американців, а тепер їх 40,000.

КОМУНІСТИ ХОЧУТЬ „ОБ'ЄДНАТИ" ТА ЗАХОПИТИ БЕРЛІН

Берлін. — Східно німецькі комуністи видали довгу проклямацію до берлінського населення, в якій домагається „об'єднання" Берліну під німецьким зарядом та скасування влади союзників в цьому місті. Окупаційна влада, згідно з цією відозвою, „втягнула Берлін в аґресивну систему імперіялістичних захватників і тим самим нарушила порозуміння чотирьох держав" в справі німецької столиці, з червня 1945 року. Проклямація складається з 26- пунктів,- обіцяє зробити Берлін столицею об'єднаної Німеччини, торговельні зв'язки з країнами совєтського бльоку в Европі та Азії та повну ліквідацію безробіття. Східно німецькі комуністи домагаються негайної конференції в справі Берліну, заборони протикомуністичної дії в західних секторах Берліну та згадують „революційне минуле" цього міста (1848 рік, листопад 1918 р. та пуч Капа з 1920 року). Одночасно слідні нові обмеження із Західного Берліну в комуністичному секторі. Вони не можуть нічого купувати в Східній частині міста, ані їсти в ресторанах. Ця проклямація — це пропаґанда серед безробітних німців у Берліні.

Американці бомбардували Дрезден на просьбу Совєтів

Франкфурт, Німеччина. — Зближаються восьмі роковини бомбардування Дрездену, і комуністи приготовляються до великої маніфестації в цьому місті, щоб під час неї роздмухувати ненависть серед німців до американців і англійців. Німець Аксель Роденберґер написав заяву про те, що Дрезден бомбардували 13 лютого 1945 р. на виразне домагання Совєтів, яких війська стояли кільканадцять кілометрів від цього міста. — Роденберґер опублікував американську заяву в часописі „Ґрінес Блят". В цій заяві читаємо: „Це найбільша іронія, коли сьогодні Совєти скидають усю відповідальність за бомбардування Дрездену на американців, хоч самі просили про те тоді своїх союзників", бо в той спосіб хотіли поліпшити своє становище на фронті.

СОВЄТИ ЗІРВАЛИ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ З ІЗРАЇЛЕМ

Москва, 12. лютого. — Сьогодні рано Совєтський Союз зірвав дипломатичні стосунки з державою Ізраїля. Совєтський міністер закордонних справ Андрей Вишинський закликав уповноваженого ізраїльського міністра до свого бюра та передав йому урядову ноту, повідомляючи його про рішення совєтського уряду про відкликання совєтського представника з Тель Авів та рівночасно висловлюючи домагання, щоб ізраїльський представник — „без проволоки" залишив Москву. За причину зірвання дипломатичних зносин совєтський уряд подає недавнє підложення бомби під совєтське посольство в ізраїльській столиці Тель Авів, в наслідок розриву якої будинок посольства був пошкоджений а три особи, в тому жінка совєтського уповноваженого міністра, поранені. Совєтський уряд обвинувачує, що та бомба була підложена за відомом ізраїльської поліції та що ту подію попередила антисовєтська кампанія ізраїльського уряду та ізраїльської преси. В ноті сказано, що „терористичний акт з 9. лютого є доказом ізраїльського нехтування елементарними умовинами для нормальної дипломатичної активности представників Совєтського Союзу", додаючи, що — „прохання вибачення з боку уряду в Тель Авів скероване тільки на прикриття слідів злочину, поповненого проти Совєтського Союзу та намаганням скинути відповідальність ізраїльського уряду за те лиходійство." Совєтський уряд твердить, що до таких актів насильства заохочувала не тільки ізраїльська преса, але й представники ізраїльського уряду, включно з ізраїльським міністром закордонних справ. Совєтська преса подала на перших сторінках це рішення совєтського уряду і совєтські народи тільки з цього повідомлення довідались про бомбу в совєтському посольстві в Тель Авів. Москва, між іншим, була третьою країною з черги, яка в 1948 році визнала державу Ізраїля. Тимчасом в самому Тель Авів місцеві комуністи намагались влаштувати протестаційний похід проти підложення бомби, але їх закидано камінням, при чому 19 осіб було покалічених. Тимчасом націоналістична організація „Молодих Гебреїв" призналася до підложення бомби, поширюючи розкидки: „Ми це зробили", та заповідаючи подібні акти, теж проти посольств совєтських сателітів. В поінформованих дипломатичних колах передбачують, що за прикладом Москви підуть теж уряди сателітських держав і теж зірвуть дипломатичні зв'язки з Ізраїлем, що викликує нове напруження в міжнародній політиці.

Ген. Тейлор перебрав командування в Кореї

Токіо. — Ген. Максвел Д. Тейлор перебрав вчора командування Восьмою Армією та аліянтськими сухопутніми збройними силами на фронті в Кореї, заступаючи на тому місці ген. Джеймса Ван Фліта, який відійшов на пенсію. Перший день його командування пройшов на фронті — відносно спокійно зі звичайними вже тільки перестрілками між патрульними відділами. Натомість аліянтська авіяція з повною силою продовжувала свою акцію проти військових об'єктів у ворожому запіллі. Тимчасом, департамент оборони у Вашинґтоні повідомив, що американські жертви на фронті в Кореї — впродовж минулого тижня — збільшилися на дальших 395 вбитих, поранених і пропавших та виносять тепер разом за ввесь час війни: 20,499 вбитих, 96,295 поранених і — 13,025 пропавших.

Індійський президент „дуже стурбований" справою Формози

Ню Дельгі, Індія. — Уряд Індії слідкує з „великим заклопотанням" за останнім розвитком подій на Далекому Сході, після рішення президента Айзенгавера, щоб дати вільну руку китайським націоналістам на Формозі — заявив вчора в індійському парляменті президент Раджендра Прасад. Він вважає, що це рішення „викликало поважне занепокоєння в умах людей в цілому світі", — натякаючи цим на побоювання, що це може поширити корейську війну. Президент Прасад дбайливо добирав слів — не називаючи і не згадуючи жадної країни по імені, але з його заяви виходило виразно, що індійський уряд ставиться неґативно до рішення през. Айзенгавера.

„Оссерваторе Романо" про амбасадорку Лус

Рим. — Ватиканський орган „Ль Оссерваторе Романо" в енерґійно написаній редакційній статті заявляє, що поголоски про те, що майбутня амбасадорка до Італії пані Клер Бут Лус, буде також і зв'язковим між президентом Айзенгавером і Ватиканом — не можуть бути правдиві. Коли ЗДА бажають мати амбасадора в Ватикані, то він мусить бути повноправний амбасадор в ранзі міністра, а не якийсь заступник, якого головна функція лежала б деінде.

ЗАПОВІДАЮТЬ АНГЛО-ЄГИПЕТСЬКИЙ ДОГОВІР В СПРАВІ СУДАНУ

Каїро, Єгипет. — Тут з поінформованих джерел заповіли, що вже сьогодні мав би бути підписаний англо-єгипетський договір в справі майбутньої долі англо-єгипетського Судану. Єгипетський прем'єр і міністер закордонних справ ген. Махоммед Наґіб і британський амбасадор сер Ралф Стівенсон, в асисті своїх делеґацій, які вели переговори, відбули кінцеві наради, перевіряючи ще раз проєкт договору в справі самоуправління і самовизначення для Судану. Після того проголошено спільний комунікат, в якому сказано, що сьогодні перед полуднем мали б відбутися ще одні наради й в поінформованих колах вважають, що вони вже можуть закінчитися договором, якщо в останній хвилині ще не виникне будь-яке застереження з англійського або єгипетського боків. Досі в переговорах були ще тільки розбіжності думок відносно губернатора Судану та його повновластей, але їх узгіднено компромісово. В Лондоні прем'єр Черчил скликав на сьогодні засідання уряду, — щоб обміркувати справу договору з Єгиптом відносно Судану. Цей договір відкрив би обидвом країнам шлях для дальшого і повнішого порозуміння, теж в справі Суезького каналу та спільної оборони Близького Сходу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered an Second Class mail Mater at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 auhtorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЯТУВАННЯ „РОСІЙСЬКОГО СВІТУ"

В останнім недільнім книжковім додатку Ню Йорк Таймс-у появилась критика на книжку „Росія та її колонії", яку написав Волтер Колярж, чеський журналіст, що живе в Лондоні. Критику написав М. Коряков, росіянин, що працює в Російськім Інституті, при католицькім Фордгем Університеті в Ню Йорку. Книжки ми ще не бачили і не читали. Мабуть вона має чимало фактичного матеріялу, який доказує, що червона влада в Москві не розв'язала національного питання, бо в час війни і по ній зліквідувала чотири автономні республіки і викинула з етнографічної мапи СССР чотири більші і кілька менших національностей. Ось так, на думку Коляржа, збанкротувала, практично й теоретично, совєтська національна політика. Винищуючи цілі етнічні групи (не зважаючи на клясове походження), совєтський режим приняв те, проти чого так гостро давніше виступав, а саме, що існують „добрі" і „злі" народи. Але ми займемось тільки тим, на що Коряков звернув пильну увагу і з чим він „з цілої душі" погоджується. Це проблема захования цілости Росії й натиск на вільний світ, а в першу чергу на Америку та Англію, щоб вони нічого не робили, що російський нарід міг би вважати їхньою допомогою сепаратистичним рухам.

Коряков зачинає свій короткий огляд такими словами: „Така є російська приповідка, що Росія не є країною, але світом". Він вітає появу книжки Коляржа як таку, що появилася в сам час, коли „в різних колах дебатують про відокремленнь різних поневолених народів від їх совєтських володарів". Колярж, як пише Коряков, представляє труднощі, з якими стрінулась би того роду політика. Зокрема пише він таке:

„Підбурювати неросійські національности в Совєтському Союзі проти російського народу і змагати до розпаду російської імперії, було б короткозорою політикою. Пропаганда розвалу, звернена до неросійських національностей, є, можливо, найлегшим засобом для роблення труднощів большевицькому режимові, але вона ніколи не спричинить його провалу, бо така пропаганда дразнитиме великоросів та заставить їх скептично глядіти на заміри Західнього Світу... Російський нарід не повинен бути під враженням, що він платитиме за визволення з комунізму розчленуванням його держави через втрату тих усіх територій, що в різний час були привабленi доцентровими силами".

Книжка Коляржа дуже зручно написана, коли мова про те, що червоній Москві не вдалося „зфедерувати" різні нації. Та Коряков підкреслює в тій книжці головно те, що нині дуже актуальне в Америці й в західному світі: Як ставитись до поневолених Москвою народів? Хоч яка коротка його критика на книжку, що має 349 сторін, проте він ще й при самому кінці перестерігає Захід перед попиранням „сепаратистичних рухів". Кінчить він свої завваги такими словами В. Коляржа: „Західні нації не повинні розбивати Росію прив'язуючи більшу вагу до місцевих національностей, ніж до російського народу. Ті народи СССР, які з географічних, історичних, культурних та економічних причин не будуть надаватись до членства в Російській Федеральній Державі, відокремляться і без цього в процесі жахливого політичного перевороту, який правдоподібно наступить при зміні режиму. Але відповідальність за це повинна спасти на самі народи. Західні держави не повинні брати ініціятиви в цьому і не пхати неросіян до політичного сепаратизму". Теж зручно написане.

Колярж мабуть переконаний, що його Чехословаччина не буде входити до „російської федерації", тому з легким серцем пробує рятувати російську імперію іншими народами. Він не хоче знати, що були ще в час російської революції такі нації, що відірвались від Росії, не зважаючи на те, що Захід рятував цілість Росії й того відірвання не визнав. Він це, очевидно, знає, проте в своїй „дуже актуальній" книжці, як пише Коряков, настає на Захід, щоб він ту саму помилку ще раз повторив.

ГАДИНА ЗА ПАЗУХОЮ

В останніх днях сенатор Гюберт Г. Гомфрі, голова сенатського підкомітету взаємовідносин між робітництвом і працедавцями, проголосив короткий звіт про опанування комуністами деяких робітничих профспілок. Покликуючись виключно на перевірені факти, сенатор доказує, що комуністи і їх ступайки, зловживаючи американською волею і американськими законами, загніздились в деяких робітничих юніях і використовують їх та за їх посередництвом навіть урядові агенції для своєї підривної роботи, від саботування праці починаючи, а на шпигунстві для Кремля кінчаючи. У звіті стверджено, що члени тих опанованих комуністами юній у своїй подавляючій більшості є здеклярованими ворогами комунізму, але часто трапляється, що вони самі падуть жертвою явних і скритих комуністичних п'ятиколонних агентів у проводі юній та проти своєї волі допомагають їм в їхній підривній роботі проти країни і народу.

Згадані в звіті комуністи у проводі деяких юній, це тільки — можна б сказати — хвіст і прихвостень п'ятиколонної комуністичної гадини, що звила собі гніздо за американською пазухою. Від часу ,коли американці прийшли до свідомости своєї власної загрози з боку комуністичної п'ятої колони, ця гадина за пазухою причаїлась та перестала виступати публічно так, як це було раніше. Але це ще не значить, що загроза пройшла. Тепер великі надії покладається на нову адміністрацію, що вже в своїй передвиборчій кампанії заповіла безпощадну боротьбу проти того внутрішнього ворога, що тільки чекає нагоди, щоб встромити Америці вже віддавна приготований ніж у спину.

В порядку цієї більше ніж потрібної нової акції проти комуністичної колони, окреме завдання припадає й поодиноким національним групам, в тому теж українській.

Від деякого часу наша громада, зайнята „високою політикою" та цілою низкою всіляких внутрішніх справ, якось переочує те, на що вона в першу чергу повинна звернути увагу: наявність комуністичної п'ятої колони в Америці з українською закраскою. Факт ,що між американськими комуністами є деяка кількість людей українського походження. Це переважно ті найтемніші типи, заражені і засліплені комуністичною пропагандою, що стратили всяку можливість орієнтації та розрізнення добра від зла. Комунізм вони знають тільки з забріханої по вуха комуністичної пропаганди, яка не має нічого спільного з комуністичною дійсністю. На ділі це не комуністи, тільки жертви кількох запроданих Кремлеві шкур, які використовують їх, подібно як і такі ж продажні шкури в деяких робітничих юніях використовують ці юнії для своєї зрадницької діяльности.

Ця група п'ятиколонників з українською закраскою сьогодні цілком ізольована і гниє та догниває собі в своєму комуністичному багні, як прокажені. Щонайменше таке враження існує серед нашої громади і тому вона перестала звертати на це більшу увагу.

Ізоляція комуністів від громадського життя цілком правильна. Але не правильно залишати їх, щоб вони вели свою підривну роботу навіть в ізоляції. Це відноситься вже не тільки до „наших" комуністів, але й до цілої комуністичної п'ятої колони в Америці. Між нами, зокрема між новоприбулими, є десятки тисяч осіб, які знають комунізм не з газет, книжок і оповідань, але з власного гіркого досвіду. Опинившись на цій вільній землі, вони мають великий обов'язок допомогти американському народові не тільки цілком здемаскувати потворний вигляд комунізму, але й розправитись з тою комуністичною гадиною за американською пазухою. На це є багато законних можливостей і нагод. Треба насамперед дивитись на пальці комуністичним верховодам і при кожній нагоді їх демаскувати. Окрему увагу треба звертати на ці засліплені і збаламучені жертви комуністичної пропаганди, бо між ними знайдеться не один такий, що буде вам вдячний за рятунок від комуністів.

Вважаємо, що кожна наша громадська установа, кожне товариство і організація, як і кожний громадянин повинні мати в програмі своєї діяльности між іншим теж і боротьбу проти комуністичної п'ятої колони — тої справжньої гадюки за пазу-

Іван Кедрин

Східньо-Европейський чи Російський Фонд?

I.

Перед нами чепурно видана 40-сторінкова брошура: „First Annual Report 1951-1952. The East European Fund/Inc.". Після дуже гарних вступних зворотів під адресою втікачів із европейського Сходу та колишніх ДП взагалі, що прибули до ЗДА, і після запевнень про турботливість їхньою долею і бажання помогти їм та водночас використати їх знання і духову вартість, передається у цьому звідомленні історію Східньо-Европейського Фонду, як частину Фундації Форда, та його діяльність за рік від березня 1951 до березня 1952 року. Потім ідуть короткі відомості про всіх, що скористали з субвенцій Східньо-Европейського Фонду, врешті — річ найважніша і найбільш промовиста — цифри: 1) балянс Фонду на день 31 березня 1952 і 2) список усіх організацій, що в тому часі дістали субвенцію. Мова цифр є завжди голосна. Цифри покликаного до життя Фундацією Форда Східньо-Европейського Фонду не говорять, а кричать. І тому найкраще буде не квапитися з коментарями, а дати спершу сухий перелік обох офіційних цифрових звідомлень згаданого вгорі Фонду, що — як сказано на вступі — дістав завдання продовжувати „основну традицію" американців помагати в розв'язуванні проблем та користанні з потенціяльних вартостей новоприбулих.

Балянс СЕФонду по стороні прибутків-видатків замикається цифрою 987.246 дол. По стороні активів двома найвищими позиціями є готівка 358,393 дол. і довжні скрипти (датки) Фундації Форда на 570,000 дол. По стороні видатків найважніші чотири позиції: Субвенції — 404,447 дол., загальні й адміністраційні видатки — 95,-142, окремий фонд на В-во ім. Чехова 71,912 та на удержання ще одного окремого фонду, т. зв. Дослідної Програми про СССР (Ріесерч Програм) — 68,701 дол. Сам названий „Рісерч Програм" одержав, як підавтономна установа (бо вже Східньо-Европейський Фонд є автономною установою Фундації Форда) в акад. році 1951/52 — 86,654 дол., та в акад. році 1952/53 — 2,433. Зрештою у загальній квоті 404,447 долярів вичислено 18 організацій, які одержали субвенції. На тих 18 позицій є **три українські** (Допомогове Бюро 10,000. УВАН — 13,500 і ОДУМ — 5,000) разом на суму 28,500 дол., одна грузинська організація (Об'єднання Грузинів в ЗДА) — 15,000 і одна білоруська організація (Кривицьке Т-во Літ. і Науки ім. Франца Скорини) — 3,000 дол, себто всі так мовити „інородці" із Сх. Европи в ЗДА дістали разом 46,500 дол. Дві суто-американські установи, зв'язані з новоприбулими з Европи (Міжн. Інститут у Филаделфії і „Юманіти Колс" у Лос Анджелес) дістали разом 4,000 дол., одна ніби-американська культурницька організація (Комітет Для Піддержування Вищих Студій Слав'янських Культур) дістала 25,000 дол., й одна американська переселенська організація (Світова Рада Церков) — 50,000 дол. Всю решту, 9 організацій (себто половину всього списка) творять російські організації: 1) Клюб Російської Вільної Молоді в Америці — 15,-000, 2) проф. Міхаіл Карповіч чи пак його Російський Дослідчий Центр — 10,000, 3) Новий Російський Театр — 500, 4) Злучене Російське Т-во Взаємної Допомоги (т. зв. РООВА) — 15,000, 5) Російський Студентський Фонд — 10,000, 6) Фонд св. Серафима — 20,000, 7) Т-во Допомоги Російським Письменникам і Науковцям — 1,000, 8) Фундація Толстого — 113,360, і 9) Допомоговий К-т Світового Об'єднання Козаків (чисто російська організація — не утотожнювати її з незалежними козацькими організаціями!) — 10,000, разом — 194,860 дол. До тієї квоти доходить ще додатково подана цифра 25,000 дол. теж на Фундацію Толстого і згаданий вже раніше окремий під-автономний фонд для Видавництва ім. Чехова — 71,000, отже разом росіяни дістали — 290,860 дол. Ми назвали К-т Для Піддержування Вищих Студій Слов'янських Культур організацією ніби-американською, бо як його найбільшу заслугу зазначено видання Пушкінського „Евгенія Онєгіна" в російському оригіналі з коментарями проф. Чижевського з Гарвардського університету та організацію і матеріяльне піддержування публікацій старо-російських писань під кермою проф. Стендера-Петерсона з Ааргус університету. Переселенська організація Світова Рада Церков вправді помагала в переселенні також не-росіян і приїхало дякуючи їй багато православних інших національностей, але росіяни приїхали майже виключно через ту організацію.

Нез'ясованою позицією щодо національного обличчя є названий вгорі під-автономний „Рісерч Програм" на округло 89,000 дол. В окремому (останньому) відділі звітової брошури про діяльність Іст-Юропіен Фонду вичислено 34 твори, що їх замовлено в різних авторів, декотрі з них збірні з кількома авторами (напр., про совєтський театр), але не названо самих авторів. Тому годі сказати з певністю, хто скористав з матеріяльної можливости інтелектуально працювати для з'ясування обличчя Сходу Европи, однак — міркуючи по прецеденсі з розподілом субвенцій для організацій — треба і в цьому випадку побоюватися, що відсоток між росіянами і неросіянами є більш-менше подібний.

У вищенаведеному викaзі ми обмежились до перечислення назв і цифр. Ми не вдавались в їх точнішу анализу і не порівнювали їх з аналогічними чи подібними не-російськими організаціями. Зробимо це у другій частині наших міркувань. Не знаємо теж, чи варто навіть ставити ту крапку над „і", яка автоматично сама себе „ставить" — над отими цифрами з офіційного звідомлення Іст-Юропіен Фонду. Прочитавши те звідомлення наче автоматично насувається питання: Де ми є і з якою установою маємо діло? Чи це американська установа, призначена дійсно для використання культурницького потенціялу новоприбулих із Сходу Европи і для допомоги їм, чи це російська організація, яка фразами про Схід Европи та новоприбулих із нього прикриває суто-російські потреби і цілі?! Бож, навіть не вдаючись у всякі порівняння з іншими національними групами в ЗДА, відразу з наведених офіційних даних видно, що це просто глум над поняттям Сходу Европи і глум над ідеєю об'єктивности і справедливости у відношенні до новоприбулих, що належать до підсовєтських націй, — не тільки фаворизувати росіян але в додатку робити це так яскраво. Чи Управа того американського Фонду діє дійсно самостійно за своїм переконанням, що **так** піддержуючи росіян і так понижуючи всіх неросіян — вона діє у користь Злучених Держав і Сходу Европи, — чи це експозитура російської громади в ЗДА, яка має всевладний вплив у Фундації Форда і її Східньо-Европейському Фонді?! Від відповіді на ці питання мусить залежати й поведінка всіх українських чинників. Тому це справа дуже поважна і треба придивитись їй ще ближче.

Мирослав Прокоп

В ОБІЙМАХ ТРАГІЧНОГО ОБМАНУ

Це був великий удар для української визвольної справи, коли Апостольська Столиця, вважаючи за відповідне сказати своє слово в обороні переслідуваних християн в СССР врахувала 5 мільйонів українських католиків, як і всю українську націю, до „народів Росії". Правда, пізніше, в результаті однодушної постави української еміграції проти згаданого акту, Голова Католицької Церкви визнав конечним притупити двома іншими енунціяціями вістря першого документу. Він висловив українському народові співчуття в його терпіннях і ствердив жертви української Церкви та, покликуючись на чужі (швайцарські) джерела, назвав число знищених українських священиків. Тим не менше в жадній із названих енунціяцій не було заперечено первісного ствердження, силою якого ми були приділені до групи „російських народів". Документ з 7 липня 1952 року остане для нас документом так довго, як довго не буде відкликаний.

Але ми хочемо говорити про інший удар. При кінці грудня 1952 року так званий Американський Комітет для Визволення Народів Росії офіційно проголосив так званий „другий більший політичний напрямок серед української еміграції", тобто такий, що конче прагне федерації з Москвою. Відносний документ, що його поширив згаданий Комітет з приводу поїздки делеґації УКК до Европи, звучить, в його істотному місці як слідує („Свобода", 30 грудня 1952): „Комітет цілком добре здає собі справу, що українська еміграція складається не тільки з різних груп, але й поділяється на два більші політичні напрямки: один за оборону повної незалежности України, другий обстоює федерацію з Росією. Опінією Комітету є, що обидва ці більші напрямки повинні бути репрезентовані в майбутньому політичному центрі (для боротьби з большевизмом — МП) і що жоден з них не повинен користати на кошт другого".

Правда, про існування декількох індивідів, що на сторінках нюйоркського „Східняка" (додатку до „Нового Русского Слова") кидають інвективи на український нарід, його ідеали і його боротьбу, ми чули від довшого часу, точніше від часу, коли певні кола російської еміграції почали диспонувати бі[illegible]шими фінансами. Та ця [illegible]ція це не те, що стало[illegible] кінці грудня 1952 ро[illegible] те, що існують на[illegible] наче б то [illegible] що не [illegible] України, [illegible] з уст ро[illegible] та оплачу[illegible] Сьогодні по[illegible] таких офіційних, [illegible]приватних" чинників, як Американський Комітет для Визволення Народів Росії. Його устами люди, що позбавлені будь-якого коріння серед українського народу, і яких існування на еміграції ґарантується тільки чужим втручуванням в українські справи, були офіційно санкціоновані Американським Комітетом і в цей спосіб піднесені до рангу „другого більшого напрямку серед української еміграції", а українським національним установам і партіям запропоновано сідати до одного стола з безсумнівними експонентами не волі українського народу, але російського імперіялізму.

Це останнє перевищує навіть дотеперішні знані в світі практики. Квіслінґів творили, як відомо, нераз зовнішні сили серед різних народів. На свій час, тобто, точніше, заки вони були поставлені власним народом перед суд, вони бували навіть у великих почестях. Але ніхто досі з поневолених народів не був змушуваний саджати своїх Спааків побіч Деґрелів, Вільгельмін побіч Муссертів, Тригве Лі побіч Квіслінґів, Де Ґолів побіч Лявалів. Виходить, що західний світ останньо прогресує і в тому напрямі.

Яка причина того, що таку власне поставу займає сьогодні до України офіційний Захід? Чому так брутально топчеться право на державну незалежність якраз того народу, що вклав такі величезні жертви в боротьбу проти сучасного червоного російського імперіялізму, народу, що перший зрозумів всю небезпеку большевицької Москви і перший поставив їй опір, народу, що своєю кров'ю на двадцять років здержав похід Москви на захід, народу, який сьогодні зданий виключно на власні сили, звутра послаблює Москву? Ту Москву, що тепер прикладає ножа на шию всього вільного ще світу. Які прямі інтереси Америки, її народу, її могутньости, вимагають того, щоб вона мала протиставлятися ідеї незалежности України? Чому життя й розвиток ЗДА, що самі повстали в результаті боротьби проти поневолення і які шанси перемогти Москву існують єдино при умові визнання прав поневолених нею народів на незалежне існування, чому власне оті ЗДА мали б зв'язувати свою політику з дальшим поневолюванням Москвою українського народу?

Живемо в добі історичних провокацій

Даремно було б шукати відповіді на такі запити в прямих інтересах Заходу. Бо який глузд сучасній Америці, що також смертельно загрожена Москвою, Америці, якої ідеали свободи могли б стати часто сильнішою зброєю в боротьбі з Москвою, як всі атомові бомби, який прямий глузд їй піддержувати російську аґентуру серед української еміграції і офіційно санкціонувати російські імперіялістичні претенсії на поневолювання України? Щоб присднати для себе російських імперіялістів по цей і той бік залізної заслони та заставити їх боротися проти Сталіна? Тому ніколи не бути!

Бо що імпонуючого може Америка заоферувати сучасній, просяклій імперіялістичною дурійкою, російській провідній верстві? Імперію по Збруч? Адже ж вона сьогодні ,завдяки Сталіну, сягає по Любеку і Адріятик, а завтра, при умові такої американської політики, сягатиме по Пірінеї, а може й дальше! Соціяльну свободу? Маси Росії її ніколи не знали, а їх провідна верства її їм ніколи не принесе, вже хоч би

(Продовження на ст. 3-тій)

Д. Галичин

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(17)

За яку годину ми з адв. Яремою вже були в літаку та в дорозі до Ню Йорку з пересадкою в Амстердамі в Голляндії і з зупинками в Глесґов, в Англії та в Ґендор в Новій Фунляндії. В понеділок пополудні ми з п. Яремою вийшли з літака на тому самому Інтернаціональному аеродромі в Ню Йорку, з якого ми перед трьома тижнями, в неділю 14-го грудня, виїжджали в нашій складній місії до Европи. У вівторок рано я вже був при своїй нормальній праці в головній канцелярії Українського Народного Союзу.

На закінчення цього загального перегляду поїздки делеґації УКК до Европи не від речі буде подати деякі кінцеві підсумки і висновки та особисті завваги.

Вже на початку цього репортажу я, виясняючи причини і цілі місії, згадав, що хоч сама поїздка до Европи могла б бути й приманлива, проте я особисто погодився на свою участь в тій місії тільки нерадо та виїхав з всілякими сумнівами і ваганнями. Причиною цього був до деякої міри характер місії, але головно американські й европейські обставини для неї.

Місія делеґації УКК до Европи була у важливій, але рівночасно й — не з української вини — в дуже непопулярній справі: обговорення з европейськими українськими групами можливостей української участи в твореному Американським Комітетом для Визволення Народів Росії спільному фронті антибольшевицької боротьби. Згідно з нашими інструкціями та уповноваженнями від УКК, ми мали тільки „обмінятись думками" в тій справі та представити европейським українцям всі об'єктивні за і проти такої участи, як ми їх бачимо. Одні і другі арґументи, які я загально з'ясував в цьому репортажі, мали свою переконливу силу, але ваґу в бік арґументів проти перехилила проголошена вже раніше плятформа створеного в Мюнхені европейського відповідника Американського Комітету, т. зв. Координаційного Центру Антибольшевицької Боротьби. Нехтування плятформою того Центру права українського народу на власне державне і незалежне життя перерішувало вже наперед неґативний вислід нашого „обміну думок" в справі української участи в спільному фронті і я цілком здавав собі з цього справу. Чому ж тоді УККомітет все ж таки рішився вислати свою делеґацію?

Становище УККомітету в цій справі перерішила одна обставина: бажання доказати заінтересованим в цих справах американським чинникам нашу добру волю і практично виявити нашу об'єктивну охоту до співпраці.

Відомо, що проти української визвольної політики існують в Америці всілякі пересуди, що їх витворили противники і вороги тієї політики. Насамперед, серед американців в багатьох випадках існувало вмовлене в них переконання, що українці, мовляв, є „абсолютні сепаратисти" та що вони взагалі з ніким не хочуть співпрацювати і говорити навіть у найбільш спільних справах. Це небезпечний і дуже шкідливий пересуд на тлі загальних тенденцій американської політики, яка змагає до найповнішого і найтіснішого об'єднання та співпраці всіх антибольшевицьких сил. Отже, треба було, навіть коштом евентуальної непопулярности, розвіяти ту нічим невиправдану леґенду та наглядно виявити хто не хоче об'єднуватись і співпрацювати: українці, чи можливо їхні евентуальні партнери, які не дають їм жадних можливостей такого об'єднання і співпраці?

Якщо так підходити до справи, то можна вважати, що місія УКК до Европи таки своє зробила і тим самим була успішна. І якщо з українських европейських кіл можна було почути, з публічних голосів чи приватних листів, що один чи другий член делеґації УКК може не надто стисло придержувався не зовсім... більше наголошував арґументи за, ніж проти української участи в спільному антибольшевицькому фронті, то це тільки підкреслює ту добру українську волю, на виявленні і доказанні якої перед американськими чинниками нам та загальній українській справі повинно залежати.

Так сталося, що рівночасно з виявленням місією УК-Комітету української доброї волі, ця місія була рівночасно безпосередньою причиною виявлення і підкреслення повної відсутности такої доброї волі з боку Американського Комітету. Маю на думці проголошений у зв'язку з нашою місією комунікат Американського Комітету з нісенітним твердженням про „два головні політичні напрямки" серед українців, себто — самостійників і федералістів. Цей комунікат, як я вже згадував, перерішив те, що Ділова Комісія, яку створено в Европі у висліді наших нарад для оформлення відповідних передумов української участи в спільному фронті, рішила проголосити ті передумови без умовленого кінцевого порозуміння з нами та ще перед нашим поворотом з відвидин в інших европейських столицях. Припустімо, що нашій делеґації було б пощастило добитись аж такого практичного виявлення доброї волі, що українці були б пішли проти свого власного переконання і рішились приступити до спільного фронту, то я певний, що після такого комунікату, як його проголосив Американський Комітет, вони були б цілком певно змінили своє становище. Після проголошення плятформи Координаційного Центру і опісля комунікату Американського Комітету, українці вже не мали в тій справі жадного вибору навіть при найкращій волі. Той комунікат накоїв багато лиха й для дальшого розвитку цілої справи, бо українці по цей і по той бік океану прийняли його не тільки як повне знехтування їхніх головних постулятів, але прямо як обиду. Думаю, що велику прислугу віддала українській справі „Свобода", яка той комунікат негайно опублікувала та познайомила з ним українців в Америці й Европі.

Реасумуючи коротко сказане, можна твердити, що Український Конґресовий Комітет в Америці й українські представництва в Европі цілком ясно і недвозначно виявили і доказали свою добру волю, висловлюючись принципово і ухвалюючи резолюції в користь української співпраці з Американським Комітетом при відповідних змінах статуту Координаційного Центру. Тимчасом Американський Комітет, хоч і формально признав важливість української участи в спільному фронті, практично зі свого боку ту простягнену до порозуміння і співпраці українську руку відкинув, задержуючи в своїй формі і плятформі виразно шкідливі для нього і для цілої американської політики російські імперіялістичні впливи.

(Закінчення буде).

Дам'ян Горняткевич

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

ЙОГО ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ

(3)

Вже в своїй ранній молодості Василь Кричевський зацікавився археологією, а поштовхом до цього був широкий відгомін розкопок Гайнріха Шлімана на терені Трої та Мікен. Ці заінересування поглибили ще більше університетські виклади, яких Василь Григорович слухав на Харківському університеті, зокрема у проф. Миколи Сумцова і якраз він спрямував його увагу в бік українського народного мистецтва. І як кожний дослідник, так і Василь Григорович прийшов скоро до висновку, що етнографія є тільки продовженням науки праісторії, бо ці обі дисципліни займаються головним чином дослідами над тогочасним побутом. Замітне, що Кричевський виявив не тільки в теорії, але теж на ділі своє глибоке зацікавлення археологією, він сам брав участь в розкопках Десятинної церкви в Києві і під проводом Хвойки при розкопках київського княжого двора.

Кричевський почав вивчати ще в часах своїх студій у Сумцова український народний орнамент у всіх проявах, зокрема на вишивках, писанках і далі в переході до кераміки та дереворізьби. Він не покидав цих студій і в старшому віці, намагаючися відкрити в нашій орнаментиці складні закони еволюції, а далі заглиблювався в питання фізичних явищ, як прим. статики і руху. І саме ця глибока, основна аналіза українського орнаменту допомогла йому розв'язати теж питання стилю, зокрема в архітектурі, аналітична метода довела тут до блискучих осягів, дала можливість створити справжню синтезу.

Друга доба в житті Василя Кричевського (рр. 1914-1923) позначилися послабленням його творчої енергії. Це роки мовчання, явище, яке виступає в діяльності майже кожного мистця, — в даному випадку було спричинене воєнними подіями, а в парі з тим і духовою депресією. Найбільшим ударом для Василя Кричевського було обстрілювання Києва і спалення великого дому проф. Грушевського, де містилася майстерня Кричевського та величезна скількість його картин, а далі безцінна калекція творів українського народного мистецтва, зокрема килимів. Усім мешканцям цього великого будинку довелося спасати своє життя і залишити на поталу вогню ввесь придбаний дорібок. Дружина Василя Григоровича несла на руках свою маленьку дитину і йшла під обстрілом куль через міст на Дніпрі. Ще в 1943 р., отже рівно 25 років після цеї трагічної події, дрижали з хвилювання її руки, коли вона розказувала мені про свої переживання того часу. Отже щоби допомогти Кричевському отрястися з пригноблення, його шурин Данило Щербаківський давав йому працю і намагався підтримати його на дусі.

Єдиним відрадним моментом у цих трагічних роках був величезний підйом з приводу відродження Української Держави, а в парі з тим заснування української Академії мистецтв у Києві. Василь Кричевський подав мені цікаву вістку, що думка креування Академії мистецтв виринула в домі проф. Дмитра Антоновича, в сальонах якого відбували часті сходини наші мистці. Там теж бував постійним гостем Лесь Курбас і саме він піддав таку думку. Так як колись про потребу створення зреформованого українського театру говорив польський письменник Володислав Оркан. За часів Центральної Ради відкрито в Києві українську Академію Мистецтв, колегія професорів вибрала першим ректором Василя Кричевського, але він відмовився від цієї почести недостачею організаторського хисту і провід установи взяв у свої руки його брат Федір, а згодом Юрій Нарбут. Професорські катедри обсаджено в такому складі: Олександер Мурашко — жанрове малярство, Михайло Жук — портрет, Федір Кричевський — малярство, Іван Бурячек і Маневич — пейзаж, Михайло Бойчук — декоративне мистецтво, Василь Кричевський — архітектура і народне мистецтво, Юрій Нарбут — графіка, Стешенко — різьба. Поміж першими учнями Академії не було багато талановитих юнаків, до найкращих студентів проф. Василя Кричевського належав Олександер Саєнко, глухонімий, він найбільше цікавився українським народним мистецтвом.

Згодом покликано Василя Григоровича на становище директора мистецької школи в Миргороді. Але в кошмарних часах революції і приходу до влади большевиків не можна було й думати про ведення правильної педагогічної діяльности. Всі жили тоді під важким тягарем терору, поліційних трусів і арештувань. Цей стан дещо поправився в пізніших роках. В році 1923 В. Кричевський був іменований професором мистецького Інституту (на місце розв'язаної Академії местецтв) у Києві; педагогічна акція почала тоді наладнуватися і поволі приносила бажані успіхи. На піднесення мистецького рівня Інституту мав рішальний вплив добір відповідних учительських сил. Професорські становища зайняли знову обидва брати Кричевські, а далі Крамаренко, Касперович і Бойчук. Василь Григорович висловлювався з найбільшим признанням про Касперовича, називаючи його дуже культурним малярем і одним з найвизначніших реставраторів давніх малювань.

Ще більше вдоволення давала Кричевському праця над мистецьким оформлюванням приміщення історичної Секції в будинку Української Академії Наук у Києві. Він виконав для відділу примітивної культури 30 (невеликих розмірами) картин, а для відділу етнографії композицію „Дівчата при праці на полі" та „Кобзарі", туди попало також декілька творів Холодного зі збірки знайденої у його дружини. У відділі „Старий Київ" приміщено 8 картин В. Кричевського, головніші з них це: „Ярославів вал", „Золоті ворота", „Пошта 1830 років", „Брама Заборовського", „Перша Академія" й „Фонтан Самсона на Подолі" (зруйнований большевиками). Окремий відділ творів „Сучасний Київ" з цілою низкою композицій. В історичній Секції приміщено 6 картин Холодного, це ілюстрації до „Слова о полку Ігореві".

В третій добі свого життя Василь Кричевський повернувся з посиленою енергією до малярства, працював він знова багато і з великим успіхом. Найкращі його твори цього часу були призначені — як вище згадано — для Академії Наук. Вони були вицвітом не тільки його великого мистецького хисту і досвіду, але не менше й глибокого знання як археолога, етнографа й історика.

(Продовження буде).

ПІДСТАВИ ДЛЯ ДЕПОРТАЦІЇ ЗА НОВИМ ІМІГРАЦІЙНИМ ЗАКОНОМ

Хоч яка серйозна є справа депортації чужинців, але проблема ця не така вже велика, як деякі статистичні дані іноді показують.

В році 1951, 13,544 особи були депортовані, а 673,169 осіб виїхало добровільно після того, як проти них було розпочато справу депортації. Звичайно, коли проти когось розпочинають справу депортації, йому пропонують добровільно виїхати, якщо його не обвинувачують у якмусь кримінальному злочині, підривній роботі, поширенню наркотиків чи в неморальних вчинках.

Більшість депортованих були такі, що приїхали нелегально

На перший погляд число 686,713 осіб, депортованих чи таких, що добровільно виїхали під загрозою депортації, в 1951 р. здасться надзвичайно великим. Але на ділі це число не таке страшне. Понад 96% з них були такі, що постійно переходять кордон поміж Мехіко та З'єдиненими Державами, шукаючи заробітку. Оце їм і було запропоновано покинути межі ЗДА.

З числа 13,544 чужинців, депортованих у 1951 році, тільки 1,537 осіб були відіслані назад до Европи. Половину з них було депортовано через те, що вони прострочили дозволений їм період перебування тут. Трохи більше, як чверть з них прибула сюди нелегально. З решти 99 були відправлені до Европи, бо вони були кримінальні злочинці, 26 за те, що вони вже колись були депортовані, 11 за те, що вони не могли самі себе утримувати і сподівались на допомогу, 9 — за підривну роботу, 7 — мали розумові та фізичні дефекти і 3 за порушення закону про наркотики.

Термін депортації

В основному новий закон про Іміграцію та Натуралізацію МекКерена-Вальтера містить у собі ті самі підстави для депортації, що й старий закон з невеликими змінами щодо термінів.

Новий закон передбачує чотири основних підстави для депортації. Чужинець може бути депортований за нелегальний приїзд до ЗДА, за кримінальні вчинки, за підривну діяльність і за неспроможність утримувати себе і тим самим являти собою тягар для громади. Деякі з тих підстав можуть бути причиною депортації протягом п'ятьох років по приїзді чужинця. Інші не обмежені жадним терміном.

Нелегальний приїзд

Вважається, що чужинець в'їхав нелегально, якщо він скочив з пароплава, приїхав „зайцем" без квитка, перейшов непомітно кордон, або в який інший спосіб уникнув інспекції і не мав відповідних паперів. Також його приїзд вважається нелегальним, якщо він затаїв щось або подав про себе неправдиві відомості. Раніше такі обвинувачення могли бути підняті проти нього протягом часу від трьох до п'яти років. Тепер таке обмеження терміну скасоване.

Чужинець, що приїхав сюди цілком легально, може бути депортований, якщо протягом перших п'ятьох років він дістав присуд ув'язнення на один рік або більше за злочин проти моральности.

За новим законом чужинець може бути також депортований за нелегальне посідання автоматичної або напівавтоматичної зброї, за порушення протишпигунських законів, дезертирство, стосунки з ворогами З'єдинених Держав, і взагалі за порушення діючих законів. Його також можуть депортувати, якщо він свідомо допомагає комусь нелегально пробратись до З'єдинених Держав.

Неморальна або підривна діяльність

Якщо чужинець стає наркоманом, чи продавцем наркотиків, або взагалі встряне в якусь незаконну справу, як ось проституція чи зводництво, його буде депортовано.

Чужинець, що бере участь у підривній діяльності або вступить до тоталітарної організації, теж підлягає депортації.

Втрата працездатности і неспроможність утримувати себе і лікування на громадські кошти в лікарні для психічно хворих з причин, які існували ще перед тим, як йому було дозволено приїхати до З'єдинених Держав, також може правити за підставу для депортації протягом перших п'яти років перебування чужинця в З'єдинених Державах.

Чужинця можуть депортувати, якщо буде доведено, що він одружився з американським громадянином (-кою) тільки з метою дістати дозвіл на приїзд до З'єдинених Держав. Якщо такий шлюб відбувся менше як за два роки перед одержанням візи або якщо шлюб цей був анульований і подружжя взяло розвід протягом двох років після того, як чужинець приїхав сюди, чужинець мусить довести Генеральному Прокуророві, що він одружився не з метою дістати візу; інакше він буде депортований.

Чужинець, який свідомо не подав рапорту про свою адресу, буде депортований. Також чужинці з тимчасовими візами, які прострочили свій термін перебування тут, або порушили правила, що його зобов'язує його статус (наприклад, якщо він працює без дозволу від відділу Іміграції та Натуралізації), підлягають такій саме карі.

Хоч цей перелек підстав для депортації може здаватись довгим, неприємним, може не турбуватись той, хто прибув сюди легально, хто не порушує і поважає існуючі закони і не претендує на матеріяльну допомогу протягом п'яти років від часу його прибуття до З'єдинених Держав.

КОМУНІКАТ

РЕКТОРАТУ УКРАЇНСЬКОЇ ВИСОКОЇ ПОЛІТЕХНІЧНОЇ ШКОЛИ — УТГІ

На академічний рік 1952/53 вибрано наступні керівні органи Української Високої Політехнічної Школи — УТГІ:

Почесний Ректор — Проф. Д-р Борис Іваницький; Ректор — Проф. Д-р Петро Савицький; Проректор — Проф. Яким Вакуленко; Секретар Професорської Ради — доц. Інж. Дам'ян Пеленський; Декан Агрономічно - Лісового Ф-ту — Проф. Яким Вакуленко; Декан Агрономічного Ф-ту — Проф. Євген Гловінський; Декан Технічного Ф-ту — Проф. Володимир Шпіка; Декан Фармацевтичного Ф-ту — Проф. Д-р Ярослав Гинилевич; Керівник Сектора Фахових Шкіл і Курсів при УТГІ — Доц. Інж. Лука Лисенко; Директор Високої Школи Державних Наук — Проф. Євген Гловінський; Директор Школи Техніків Українського Промислу — Доц. Інж. Дам'ян Пеленський; Керівник Науково - Дослідного Інституту (НС) — Проф. Д-р Д-р Петро Савицький.

КАНАДІЙСЬКИЙ ЗАКОН ОХОРОНЯЄ ІМІГРАНТІВ

З рішення суду в Лондоні, Онтаріо, бачимо, що канадійське законодавство не дозволяє використовувати нових поселенців.

Справа була така: Рулоф Декер, голляндський іміґрант, працював на фармі Елмера Вільямса від червня до січня. Він був переконаний, що його щомісячна платня виносить 80 дол. Вільямс давав йому дрібні суми грошей на цигарки та фризієра, купив йому дві пари взуття і декілька разів давав готівкою по 5 чи 10 дол. Коли ж Декер побачив, що йому не платять звичайної місячної заробітньої платні, покинув працю. Тоді Вільямс виписав йому чек на 350 дол., але без дати. У банку Декерові сказали, що на конті Вільямса немає грошей і тому не можуть йому виплатити вимаганої чеком суми. Так дійшло до судової розправи. Суддя Ф. Г. МекКалістер заявив, що Вільямс намагався обманути й використати Декера і якщо не заплатить йому його зароблених грошей, то буде ув'язнений, а згадану суму власті роздобудуть із продажі рухомостей на його фармі.

„Канадійська Сцена"

● Линколи має ще дол. 201 в Рігс Нешенел Банк у Вашингтоні. Тому, що це було тільки поточне конто, а не щаднича вкладка, від нього нема відсотків.

● Збірку дол. 400,000 на висилку Радія Вільної Европи почали в Ню Йорку. Кампанія триватиме десять днів. Перше віче в цій справі відбулося в Купер Юніон Голл.

● През. Айзенгавер продав худобу на своїй фармі в Геттисбургу. Там було 35 молочних корів.

В обіймах трагічного обману

(Продовження зі стор. 2.)

тому, що всяка свобода в Росії веде до розвалу імперії. Хіба ж не задеклярувалася вже раз в минулій війні російська т. зв. антибольшевицька еміграція за Сталіном, хіба ж не вона дала йому великі кадри для розбудови п'ятої колони на заході? І чи є будь-які шанси на те, щоб більшість з неї зайняла інше становище в наступній війні, коли, всупереч всьому американському кокетуванні російського імперіялізму, сама Росія стане тереном величезного воєнного знищення, коли Сталін або його наступники, проголосять нову вітчизняну війну проти інтервентів, коли до висоти найбільших геройств піднесеться мордування американців (це сьогодні вже робиться в Кореї). Проти кого тоді воюватиме Америка? Проти мітичного „інтернаціонального комунізму", чи проти конкретних російських дивізій? Правда, в дивізіях тих будуть також українці, білоруси чи грузини, але не дивлячись на все знищення, що їх принесе війна їх країнам, вони будуть сподіватися, що зі знищенням тим може прийти шанса для здобуття державно-політичної волі, отже в дальшому і матеріяльна відбудова. Натомість застрикувані імперіялістичною пропаґандою російські солдати знатимуть напевно, що з упадком Кремля прийде упадок сучасної імперії, що її їм дав Сталін і якої ніякий Керенський ні Мельгунов в такому виді, як зараз, не відтворить. Коли ж натомість йдеться про можливу невтральну російську масу, яку єдино могли б американці дальше невтралізувати, то відділення України чи Грузії від імперії її напевно не зворушить. Це останнє в приступах щирости не заперечують і самі найбільші російські імперіялісти. Бо як знеохоття писало „Новоє Русскоє Слово" в дні 28 вересня 1951 р. „. . . . белое движение пошло бороться за единую і неделимую. Лозунг возможно і хороший, но доброй половине русского народа он, повидимому, не понравился. Ето показала история'".

Те, натомість, що зовсім певне, це те, що всяка американська політика, що була б скерована проти свободи поневолених народів СССР, кине їх в силу умов, знов в обійми Сталіна, точно, як це було в 1941 і в наступних роках, дарма що народи ці того не хотіли.

(Закінчення буде)

КАНАДІЙСЬКІ ІНДІЯНИ

В тому часі, коли білі люди, вперше поселилися на північно - американському континенті, ці терени були заселені трьома більшими расами індіян: Альґонкенами, Гюронами та Ірокуа. Альґонкенці були найбільш численні і заселювали більшу територію як дві інші групи індіян. В Канаді вони заселювали терени теперішніх провінцій Нова Скотія, Ню Брунсвік та Квебек. Можна було їх теж зустрінути в околицях Горішніх озер та в чорних районах далекої півночі, куди їх загнали їхні прелюті вороги — індіяни Ірокуа. Багато Альґонкенців проживало в Новій Англії та в інших південних районах.

Альґонкенці поділилися і ще сьогодні діляться на різні племена, групи і кляси. Це була б дуже трудна справа назвати їх усіх та вказати на місця їхнього розселення, бо їх є тисячі, а крім того вони часто зміняли місце свойого осідку. Деякі вже сьогодні не існують. Тому назвемо тільки важливіші та більше знані об'єднання індіян: Блекфут, Чіппевей, Крі, Альґонкен, Монтане, Абенакі, Мікмек та Мелесіт.

Індіяни Мікмек це важливе плем'я Альґонкен, яке проживало в більшості теперішніх Надморських провінцій та в деяких околицях Нюфаундленду. Їхні нащадки живуть сьогодні в резерватах Нової Скотії, на Острові Принца Едуарда та в Ню Брунсвік. Панус переконання, що індіяни, яких уперше зустріли европейці на канадійській землі, належали до племени Мікмек, а три тубільці, що їх привіз до Англії Джан Кабот, були теж із цього племени. Від перших днів індіяни Мікмек були прихильно наставлені до французів, а продовж багатьох років вороже супроти англійців.

Чіппевейці ніколи не відігравали важливої ролі в історії північно-американського континенту, хоча займали великі терени. Це прямо тому, що в часі кольоніяльних воєн вони перебували задалеко від кордону. Під фізичним оглядом вони дорівнювали найкращим північно-західнім індіянам та визначалися відвагою й рішучістю.

Індіяни Крі жили переважно в Манітобі й Саскачевані, бо там знаходили вони подостатком буйволів, на яких звикли полювати. Це було мандрівне плем'я, яке відразу поставилось прихильно до французів і англійців.

Індіяни Блекфут були мандрівними ловцями буйволів і постійно перебували у війні з усіми своїми сусідами. Не можна сказати, щоб вони ненавиділи американців чи канадійських купців компанії Гадсон Бей, але їхня приязнь до білих завжди була дещо сумнівної вартости. Тепер вони проживають в трьох резерватах Альберти та стейті Монтана (один резерват).

Більш осілі альґонкенсьскі племена управляли землю. Кукурудза була головною поживою індіян, хоча ті, які жили в районі Великих озер, управляли теж дикий риж. Від альґонкенських індіян білі поселенці навчилися приготовляти такі страви, як саккотеш (стю з зеленої кукурудзи й фасолі, вимішане з різним м'ясом, рибою, корінням, горіхами), семп (кукурудзяна каша), джанікейк та інші.

З усіх індіянських груп найбільш войовничі й жорстокі були Ірокуа, які були найнебезпечніші для перших поселенців. Історія цієї раси індіян є теж найбільш цікава. Від одного голляндця, який поселився над рікою Гадсон, Ірокуа одержали в заміну за хутра стрільну зброю, що очевидно збільшило їхню потугу. Продовж 75 літ (1625-1700) вони були майже в безперервній війні і за той час підкорили собі всі інші групи індіян в ЗДА та Горішній Канаді. Всюди їх зустрічали зі страхом і панікою. Їхньому теророві покладено врешті кінець, але щойно після багатьох років боротьби.

Французи в Канаді стягнули на себе ненависть і ворожість тих індіян, бо воювали спільно з Гюронами та Альґонкенцями проти них. Зате англійці з'єднали собі Ірокуа своїм приязним ставленням до них. Ці факти мали значний вплив на вирішення змагання за Канаду та на перемогу англійців. Нащадків Ірокуа знаходимо тепер у Квебеку, Онтаріо та Альберті.

Індіяни Гюрон та Ірокуа без уваги на взаємну ненависть до себе — були близько спорідненими племенами. Гюрон це насправді була конфедерація чотирьох племен: Людей Ведмедя, Мотуза, Скелі і Людей Білоухих, тобто Оленів. Вони проживали в районах на південь від Джорджіян Бей, що мав назву Гюронія.

Крім трьох згаданих великих груп було ще кілька інших племен, які замешкували головно захід Канади та ЗДА. До них належало перш за все плем'я Атапаскан (заселювало велику частину Брит. Колюмбії, Юкон, Північно-Західні Території, Альберту, Саскачеван і Манітобу), а дальше різні племена в районах Тихоокеанського побережжя та Сіюкси в Альберті, Манітобі і Саскачевані.

„Канадійська Сцена"

● РОЗШУКИ ●

ГЛАДКОГО ІВАНА Дмитровича з дружиною Євдокією, сином Олександром, донькою Вірою шукають родичі з села Перещепино на Дніпропетровщині. Також Євгенію Олександрівну Коваленко з Маріуполя. Просимо всіх хто знає про них написати на адресу:

M. PRYCHOZENKO
4526 N. 12th Street
Philadelphia 20, Pa.

Пошукую МИХАЙЛА САПІГУ, який жив в рр. 45-46 в Бремені в Німеччині. Хто б знав про нього, або він сам, нехай зголоситься на адресу:

Mr. NICOLAS HOCIJ
12030 Lumpkin Avenue
Detroit 12, Michigan

Батько пошукує сина ГАЙДАБУРУ Николая, ОВЧАРЕНКО Анатолія та НЕСТОРЕНКО Ніколая. Прошу писати на адресу:

KONSTANTIN PJATIKIN
1925 N. Marshall St.
Philadelphia 22, Pa., U.S.A.

Анастасія ТРЯСКОВ з села Видурі пошукує свою тітку ЄВКУ з дому КУТАШ. Хто про неї знає, або вона сама, прошу писати на адресу:

ANASTASIA PETRYSZCHYN
Tilman, S. C., U.S.A.

ВІСТІ З УКРАЇНИ
(За совєтською пресою)

МОСКВА ВИРІШУЄ, ХТО МАЄ ДІСТАТИ НАГОРОДИ

12 січня в Москві нараджувався Комітет Сталінських премій, кому надати Сталінську премію в галузі літератури і мистецтва. Головує в цьому комітеті М. С. Тихонов, а на пленумі цього комітету виступали: О. Попов, О. Герасимов, І. Пир'єв, А. Мордвинов, М. Чіяурелі, М. Царьов, С. Михалков та інші. „Всього висунуто 518 творів, у тому числі 182 твори з мистецької літератури, 100 з музики, 103 з театру, 20 з кінової продукції". Таким чином Москва вирішує, хто з українців має дістати літературну нагороду. А ті нагороди дає вона тому, хто вихваляє Сталіна і Мосскву.

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ АПАРАТ — НАГЛЯДАЧ НАД ПРАЦІВНИКАМИ

Поштові працівники в більших містах Канади перебувають під постійним наглядом. Поштові власті стверджують, що переважаюча більшість тих працівників це без сумніву чесні люди, але щоб унеможливити несовісному урядникові (а такий знайдеться і в найкращій спільноті) випорожнити вартісний лист чи пакет, влаштовано відповідну котролю. І так навіть вмивальні є під наглядом, бо там була б можливість розкрити лист чи пакет.

Тепер ця система має бути удосконалена і модернізована. Замість „щілин до підглядання" вживатимуть телевізійних приладів. Нова система настільки корисніша, що не вимагає багато людей для „підглядання": одна людина може легко контролювати багато відділів нараз при допомозі телевійзійного апарату, а нечесним працівникам значно важче буде орієнтуватися, чи їх контролюють, чи ні.

Канадійська Сцена.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ З ФАШИСТАМИ

Бонн, Німеччина. — Ганс ріттер фон Лекс, секретар стану в міністерстві внутрішніх справ заявив, що німецький демократичний уряд не допустить до того, щоб повторилися роки 1931-1933, коли Гітлерові вдалося захопити владу в Німеччині, та повалити Ваймарську республіку. Уряд видав наказ арештувати чотирьох провідників „Вільного Корпусу", новофашистської організації та зробити ревізію в мешканнях 35 членів цієї організації. Секретар Лекс заявив, що уряд поборюватиме ліві та праві організації, які бажали б змінити теперішній демократичний устрій. Німецька преса схвалює рішучий крок уряду. Франкфуртський часопис „Ноє Прессе" хвалить уряд в Бонн, який після дотеперішніх вагань рішився на відкриту і рішучу боротьбу з фашизмом, що хотів би відродитися. Деякі часописи виступають проти проурядової партії „Вільних демократів", які скрито симпатизують із фашистами.

● Наради керівників світової торгівлі хоче скликати през. Айзенгавер. Це виявив сенатор Тефт після півторагодинної розмови в Білому Домі.

● Сорок чолових представників католицького руху засудили совєтський антисемітизм, закликаючи О.Н. до протесту проти цього у Москві. Заклик оприлюднює журнал „Ді Комонвіл" з дати 20. лютого.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 291, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. лютого, о год. 3-тій по полудні, в У. Н. Домі, 2255 Вест 14 вул. Також будеться приймати нових членів, тому не забувайте і приведіть зі собою нових кандидатів. — І. Клим, предс.; В. Гузіль, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. лютого, о год. 8. увечорі, в приміщенні Українських Кат. Ветеранів, 33 E. 7 вул. Взивається всіх членів взяти участь у зборах. — Й. Марків, гол.; Г. Лучанко, фін. секр.; М. Кравчук, кас.; І. Малець, рек. секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — На річних зборах Пластового Від. 472, що відбулися 1. лютого, вибрано такий склад уряду на 1953 рік: Предс. д-р Р. Крупка, заст. С. Іллюк, секр. Т. Ліськевич, заст. В. Галушка, касієр А. Артимович, господар І. Масник, реф. звязку С. Костів, касієр на Шикаґо О. Ганкевич. Члени ради тростістів: Г. Масник, Н. Каменецька. Контр. комісія: О. Нагорняк, Я. Рак, Я. Войнаровський. Кураторія Допомог. Фонду: Ю. Каменецький, І. Варцаба, О. Козакова, В. Ґерґель, А. Слюсарчук. Статутова комісія: І. Витанович, А. Мілянич, Я. Рак.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Від 397 повідомляє своїх членів, що побір вкладок буде в неділю, 15. лютого, від год. 12—2-ої. Збори відбудуться в суботу, 14 лютого, в год. 7:30 ввечорі. Просимо членів вплачувати 1-доляровий даток на Союзівку. — Т. Костик, гол.; О. Штогрин, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. лютого, в домі Укр. Горожан на Wakaling St. Початок зборів 7:30 ввечорі. На річних зборах вибрано такий уряд: М. Шанайда, предс.; Т. Бернадський, кас.; Т. Радинський, секр. Контр. комісія: І. Дулеба, П. Омелян, В. Питель.

МОНТРЕАЛ, КАНАДА. — Повідомляється членів від. 474, що уряд на 1953 рік вибрано в такім складі: Гол. В. Шеремета, касієр Я. Шурґот, секр. В. Гупаловський. Проситься членів платити тепер свої вкладки на руки нового секретаря, бо дотеперішній секретар виїжджає на сталий побут до ЗДА. — Управа.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найдешевше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

Посмертні Згадки

ВАСИЛЬ НІМЕЦЬ, член Бр. св. Володимира, від. 286 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 10. лютого 1953 р., в 68 році життя. Покійний вступив до Союзу в 1919 р. Походив з села Завадка Римавівська, повіт Сянік. Полишив в смутку жену Анну і дочки: Марію, Параскевію, Анну і Ольгу і синів: Івана Михайла і Петра та внуків і зятів. Похорон відбудеться в п'ятницю, 13. лютого з погребового заведення до укр. грек.-кат. церкви св. Володимира в Елизабет, Н. Дж., а відтак на цвинтар St. Getrude Cemetery. — В. Й. П.!

Ст. Шимон, секр.

КАТЕРИНА КОВБА, членкиця Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. Й., померла 19. січня 1953 р. у 64 році життя. Покійна походила з села Путятинці, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишила в смутку сина Івана, дочки Марію, Анну, Софію, Стелу і 2 правнуки. Похорон відбувся 22. січня при участи родини, знайомих і членкиць до греко-катол. церкви св. Йосафата й на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Їй П.!

С. Гунька, секр.

Ділимось сумною вісткою з Родиною, Приятелями та Знайомими, що 4 січня 1953 р., у Манчестер, Англія, нагло упокоївся в Бозі, проживши 46 літ

Бл. п. о. Радник-Сотник Емануїл Кордуба

Колишній парох села Копошки, Рогатинського повіту, та села Містки біля Львова; полевий духовник Артилерійського Полку 1. Укр. Дивізії У.Н.А.; головний духовник табору полонених в Ріміні, Італія, й останньо парох в Манчестер, Англія, та

Бл. п. інж. Семен Кордуба

який по тяжкій та довгій недузі упокоївся в Бозі 22 січня 1953 р. у Клівленді, Огайо, проживши 33 роки.

Бувший вояк 1. Укр. Дивізії У.Н.А., полонений табору інтернованих у Ріміні, Італія, перевезений до Англії разом з Дивізією, до Америки приїхав в лютому 1952 року.

Оба сини бл. п. о. Петра і Софії, яких замучили большевики в далекому Сибіру.

Хай усім Їм чужа земля буде легкою!

Брати: ЮРІЙ і МАРІЯ зі синами
ДАМІЯН і ХРИСТИНА зі сином
ВОЛОДИМИР і ІРИНА з донечкою

● РАДІО ПЕРЕДАЧІ ●

СЛУХАЙТЕ УКРАЇНСЬКОЇ РАДІО-ПРОГРАМИ з радіовисильні WSOU, South Orange, N. J. на хвилях 89,5 F.M. КОЖНОЇ СУБОТИ від год. 7:00—7:30 веч. СУБОТА, 14. ЛЮТОГО: О. Теліга.

● КІМНАТИ ●

ІНТЕЛІГЕНТНА СІМ'Я українського астронома та мистця негайно потребує МЕШКАННЯ з 4 або 5 кімнат (з кухнею), й огріванням — не дуже високо, на „давн-тавні". Сердечно просимо повідомити на адресу:
Mrs. M. BOHDANOWICZ
(for Prof. Andrenko)
215 E. 56th St. New York. N. Y.

● ПОСАДА ДЯКА ●

Українська Православна Парафія в Скрентон, Па., пошукує здібного і чесного диригента-дяковчителя, в середніх роках. В обсяг його праці входить диківство у церкві та ведення церковного хору. Платня за умовою, як теж третина з требів. — Запевнена побічна праця у місті. — Дуже добрий і вироблений мішаний хор (40 осіб), 350 родин у парафії. Гірна і здорова околиця. Голоситись на адресу: Rev. N. Fedorovich, 1006 Howell Street, Scranton, Penna.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, ч. 3009. Безсмертний присуд.

Тарзанів стиск затіснювався. Велика голова М'Люнґи схилялася нижче і нижче на його груди, аж доки не почувся глухий тріск.

Коли тіло коріяна виснажилося аж до смерти, Тарзан скочив до дверей храму вічного життя.

Бетті, безсильна під гіпнотичним впливом Мералі, вперто дивилася на полум'яний стовп. „Назад, Тарзане!", крикнула Мераля. „Ця жінка повинна так страждати, як я страждала! Вона повинна скупатися в полумені вічного життя і жити... століттями!"